

Протоколи засідань колегії Міністерства оборони України. 26.03.1998–23.11.1998. 171 арк.

2. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України. Ф. 166. Міністерство освіти України. Оп. 18. Спр. 251. Протокол № 4 засідання колегії та документи до нього. 25.03.1998–25.03.1998. 281 арк.

Оксана СОКОЛОВСЬКА

*Нікопольська міська рада,
радник міського голови*

АНАЛІЗ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

Державна молодіжна політика є системою пріоритетів та заходів, покликаних створити умови й можливості для успішної соціалізації та самореалізації молоді, розвитку її потенціалу в інтересах України. В умовах перехідного розвитку України традиційна система виховання і державна молодіжна політика та робота громадських організацій повинні забезпечити цілеспрямоване виховання самостійної, відповідальної молоді, підготовленої до життя в самоорганізованому суспільстві.

Безумовним лідером з проаналізованих країн в області доступності, відкритості, достовірності та актуальності інформації про молодіжну політику є ЄС, де створена інформаційна платформа, яка містить вичерпний перелік напрямків подачі грантових заявок для молоді, обсяги фінансування та умови проведення конкурсів. Досвід інших країн представляється інформативним та показовим, так як в Україні єдиний інформаційний простір, який узагальнює дані про заходи молодіжної політики, в тому числі в галузі науки і техніки, на сьогоднішній день не сформовано.

Будь-яка держава ставить перед собою завдання цілеспрямованого та стійкого соціально-економічного розвитку країни і, як наслідок, збільшення

добробуту своїх громадян. Для успішної імплементації таких амбітних цілей необхідна розробка такої стратегії державної молодіжної політики, яка зможе забезпечити самореалізацію молодого населення плідно та ефективно, яка стане основою для максимального розвитку потенціалу молоді та буде інструментом створення стабільності в суспільстві.

В умовах глобалізації та нелінійності розвитку особистості традиційні системи освіти і виховання часом не можуть вирішити полярні завдання – виявлення талановитої молоді та сприяння її всебічному розвитку і підтримки тієї частини молодого населення, яке перебуває в умовах обмеженого простору, але готове до самовдосконалення та самоосвіти. Безумовно, кожна країна – в залежності від ступеня розвитку суспільства – розробляє власну молодіжну політику, яка спрямована на підвищення зайнятості молоді, розробку заходів з професійного навчання та працевлаштування, зниження бідності тощо.

У США реалізуються кілька федеральних стратегій, що містять напрямки реалізації політики, включаючи освіту, підліткову злочинність, соціальний захист. На федеральному рівні молодіжну політику реалізує Міжвідомча робоча група з молодіжним програмам, яка об'єднує 18 федеральних департаментів та установ і Управління глобальних проблем молоді, підпорядковані Державному департаменту молодіжної політики USAID і реалізують проекти через 70 молодіжних рад. Стратегічні цілі і завдання молодіжної політики також відображені в Програмах гендерної рівності та «Жіночої політики щодо розширення прав і можливостей», в офіційних документах стратегічного планування Департаменту по захисту від закордонних і екстремізму, в Освітньої стратегії USAID, Стратегії зі зміни клімату та ін. З 2013 р в США реалізується стратегічний план з розвитку молоді [1], в який включені питання участі молоді у розбудові науки, техніки і інновацій.

У молодіжних програмах та програмах розвитку дітей і студентів в США приймають пряму участь Міністерство охорони здоров'я і соціального захисту, Міністерство освіти і Міністерство праці. Вони визначають напрямки

молодіжної політики, пов'язані з їх діяльністю, надають підтримку програмам, пов'язаним з дітьми та молоддю. Міністерством охорони здоров'я спільно з Міжнародним центром Forgy та Національними інститутами охорони здоров'я реалізуються проекти по просуванню програм наукових досліджень в галузі охорони здоров'я за участю американської молоді.

Щорічно Міжнародним центром Forgy публікується фінансова стратегія [1], що містить інформацію про розподіл ресурсів і фінансування проектів. Так, в 2017 р на проекти, що реалізуються центром, було виділено понад 34.3 млрд. доларів. У 2018 році Міністерством праці надаються гранти в розмірі 85 млн. доларів з метою підтримки реалізації програм YouthBuild. Програма включає попереднє навчання молоді у віці від 16 до 24 років і присвоєння професійних компетенцій для працевлаштування в будівництві та інших галузях. Програма реалізується з 2006 р, дозволяє реалізовувати потреби в будівництві та відновленні доступного житла для малозабезпечених і бездомних сімей.

Оскільки, в кожному штаті формується власна стратегія по роботі з молоддю, яка визначає тип та напрямок діяльності державних і приватних організацій для даної території, програми, що реалізуються штатом, враховують економічну й соціальну ситуацію і сприяють розвитку молоді відповідно до визначених потреб самих штатів [1]. Молодіжні організації в США є комерційними і некомерційними утвореннями, що не входять до складу будь-якої урядової структури і самостійно визначають сферу своєї діяльності в молодіжному середовищі. Більшість молодіжних організацій має яскраво виражену ідеологію: скаутські організації, політичні та релігійні рухи.

У країнах Європейського Союзу молоддю визнаються особи віком від 15 до 20 років. В середньому молоде покоління в Європейському Союзі становить близько 18 % населення. Молодіжна стратегія ЄС закликає владу дотримуватися загального підходу до розробки молодіжної політики. У країнах-учасниках ЄС реалізуються національні закони і розробляються локальні молодіжні стратегії. Разом з тим, спрямованість даних документів реалізується в одному ключі та координується урядом [2].

Проведення наукових досліджень серед молоді ЄС є прерогативою державних дослідних інститутів (PRI) та університетів, які здійснюють свою діяльність за рахунок бюджетних коштів або частково фінансуються державою. Наука переважно розвивається в університетах, що пояснюється можливістю даних структур модифікувати наукові знання в технологічні винаходи та інновації, а згодом - в монографії та інші наукові публікації.

В останні роки спостерігається комерціалізація знань університетами через оформлення прав інтелектуальної власності, ліцензування, оформлення патентів тощо. Пряма взаємодія університетів з бізнес-структурами дозволяє здійснювати передачу накопичених знань в області науки та техніки. В даний час спостерігається розширення інфраструктури, покликаної сприяти передачі знань та прискоренню комерційної експлуатації наукових досліджень і розробок шляхом створення інкубаторів, науково-технічних парків та різних наукових платформ.

Так, Федеральне міністерство освіти і досліджень Німеччини (BMBF) підтримує співпрацю між наукою та промисловістю в рамках ініціативи «Дослідницький кампус – державно-приватне партнерство для інновацій». У дослідних кампусах розробляються нові складні напрямки науки та техніки з високим дослідним ризиком. Дослідницькі кампуси активно беруть участь в навчанні та залученні молодих дослідників. Їх фінансування становить до 2 млн. доларів щорічно, що дозволять адаптувати дослідницьку стратегію для задоволення потреб суспільства й бізнесу. Велику частку фінансування кампусних програм здійснюють партнери, які беруть участь не тільки у вирішенні фінансових питань, а й у розвитку інфраструктури і залученні висококваліфікованого персоналу.

Так, співпраця в галузі освіти, наукових досліджень та інновацій є ключовою темою франко-німецької взаємодії, в рамках якої проводяться регулярні зустрічі з метою визначення пріоритетних тем досліджень і науково-дослідні форуми, спрямовані на координацію досліджень та інновацій в країнах ЄС. Університети виступають невід'ємною складовою регіональної

інноваційної системи ЄС. При взаємодії з бізнес-структурами вони поширюють знання в регіонах, беручи участь в навчанні та дослідженнях, розширюючи взаємодію з регіональними партнерами та розробляючи інноваційні рішення. Завдяки активній співпраці з корпораціями та іншими зацікавленими сторонами, університети зміцнюють свою значимість в інноваційній системі ЄС.

Таким чином, безумовний інтерес для України викликають програми, спрямовані на навчання та формування навичок наукових досліджень для окремих категорій молодого покоління США. Як було відзначено в статті, в США фінансування поширюється на надання освітніх послуг, включаючи наукову і технічну спрямованість не тільки для обдарованих дітей (що представляється вкрай важливим), а й для дітей-сиріт, дітей з сімей з невисоким рівнем доходів, дітей, які живуть з прийомними батьками, тощо. Вважаємо, що мотивація до наукових знань молодого покоління українців, які не мають можливість навчатися у вузах, дозволить виявити талановиту молодь і знизити соціальну напруженість, підвищити зайнятість на віддалених від центру територіях.

Цікавим є досвід координації вузів, приватних компаній та некомерційних організацій з метою реалізації модульних програм підготовки студентів і школярів для окремих, найбільш затребуваних напрямів навчання. Забезпечення безкоштовного доступу до такого роду програм, які мають не тільки проведення навчальних заходів, а й проживання, проїзд, харчування, і що найважливіше, взаємодію з зарубіжними вченими та авторитетними науковими діячами, стане стимулом для молодого покоління, здатного проявити себе в області науки та техніки.

Список використаних джерел

1. Alao A. O. Revitalizing Higher Education through Innovative Labor Market Based Curriculum for Sustainable National Development // African Higher

Education Review. 2016. Vol. 8. No. 1. Pp. 49–55.

2. Кербаль М. Зарубіжний досвід формування нормативно-правової бази щодо молодіжної політики [Електронний ресурс] / М. Кербаль. – С. 123–129, С. 124. – Режим доступу : <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/ukrpolituk/3/15.pdf>.

Ольга РЕЗНІЧЕНКО

*заступник начальника – начальник відділу
у справах молоді управління молоді та спорту
Сумської обласної державної адміністрації*

ВИКОРИСТАННЯ МЕХАНІЗМУ СОЦІАЛЬНОГО ЗАМОВЛЕННЯ У МОЛОДІЖНІЙ ПОЛІТИЦІ

У січні 2019 року було прийнято один з ключових законів у галузі соціального захисту населення – Закон України «Про соціальні послуги», яким визначено основні принципи, напрямки, категорії отримувачів, види та механізми соціальних послуг.

Але варто зазначити, що в першу чергу, коли мова йде про організацію надання соціальних послуг, визначення категорії їх отримувачів, їх потреб, зазвичай прийнято стереотипно вважати, що мова йде лише про такі категорії, як: особи з інвалідністю, тяжко або невиліковно хворі, громадяни похилого віку, діти-сироти, малозабезпечені родини, особи, що зазнали насилля, учасники АТО та ВПО, безробітні. Законодавство, що регулює надання соціальних послуг та їх визначення, фактично не розглядає складової молодіжної політики, як напрямок надання соціальних послуг.

Проте, новий Закон України «Про соціальні послуги», визначаючи типологію, варіативність соціальних послуг, механізм соціального замовлення, слугує ґрунтовною законодавчою підставою для організації надання соціальних послуг у тому числі в галузі молодіжної політики з виділенням бюджетного фінансування як з державного, так і з місцевих бюджетів.